

עבירות הדחה בחקירה ובמשפט

אחת המטרות המרכזיות של ההליך הפלילי (וגם האזרחי) היא להגיע לחקר האמת ולעשות זאת באופן הוגן וצודק. מסיבה זו פועלות רשויות האכיפה והמשפט תחת כללים ברורים, כאשר ישנן חובות וזכויות החלות גם על נחקרים, חשודים, נאשמים ועדים. על מנת להגן על ההליך הפלילי ולהרתיע מפני ניסיונות לפגוע בו ישנם סעיפים בחוק העונשין האוסרים בין היתר על שיבוש הליכים, השמדת ראיות, מתן עדות שקר או שבועת שקר. בנוסף, קיימים איסורים על הדחה בחקירה ובמשפט כאשר העוברים על איסורים אלו צפויים לענישה חמורה מאוד, שעלולה להגיע אף ל-9 שנים מאחורי סורג ובריח. עו"ד אסף דוק מסביר אודות יסודות עבירות ההדחה בחקירה ובמשפט.

הדחה בחקירה - סעיף 245 לחוק העונשין

חקירה משטרתית מסמנת את תחילתו של ההליך הפלילי ומהווה חלק אינטגרלי ממנו. במהלכה עשויים להיחקר תחת אזהרה חשודים במעשים פליליים, וכן אנשים נוספים המכירים אותם, שהיו נוכחים בשעת העבירה, או בעלי מידע רלוונטי כזה או אחר. מטבע הדברים, לדברים שיאמרו לחוקרים יהיו השלכות משמעותיות על האופן שבו יטופל התיק בעתיד, לרבות החלטה על סגירתו או המלצה להעמיד לדין, גיבוש כתב האישום על ידי הפרקליטות, הוספה או החסרה של עבירות מסוימות, ולבסוף גם על הכרעת הדין (בנושא הדחה במשפט נעסוק מיד). על כן, כאשר אדם נמנע ממסירת עדות, מוסר הודעה שקרית או חוזר בו מהודעתו, הוא עשוי לפגוע באופן חמור או דווקא להועיל מאוד לחשוד, ובכל מקרה להעיב על הגעה לאמת ועשיית צדק. דברים אלו מובנים וידועים גם לחשודים עצמם, שלא פעם מנסים להניע את העדים מלמסור הודעות על מעשיהם, או לשקר בחקירה, או לחזור בהם מהודעות שכבר ניתנו. במקרים הללו מטפל סעיף 245 לחוק העונשין.

מה אומר חוק העונשין על הדחה בחקירה

זוהי לשונו של סעיף 245 לחוק העונשין: "המניע אדם, או מנסה להניעו, שבחקירה על פי דין לא ימסור הודעה או ימסור הודעת שקר, או יחזור בו מהודעה שמסר, דינו - מאסר חמש שנים". כפי שניתן לראות, מדובר בענישה חמורה מאוד אשר מטרתה היא כאמור להרתיע מפני ניסיונות להתערב בצורה לא הוגנת בחקירת המשטרה, ולהוביל לכדי מסקנות מוטעות. על פי רוב, הכוונה היא להרתיע חשודים ומקורביהם מלנסות לשדל עדים העשויים להשפיע על ההליכים, אם כי הדבר יכול להיות גם הפוך: ניסיונות של אנשים "לתפור תיק" לאחרים על ידי שידול למתן עדויות שקר, אי מתן עדות או חזרה מהודעה.

יתרה על כן, חשוב לשים לב לתת הסעיף הבא בחוק העונשין, הקובע כי "המניע או מנסה להניע כאמור בסעיף קטן (א) בדרך של מרמה, הטעיה, כוח, איומים, הפחדה, מתן טובת הנאה או כל אמצעי פסול אחר, דינו - מאסר שבע שנים". אנו רואים כי במקרים אלו שבהם הופעלו אמצעים שונים, ולא רק ניסיונות שכנוע פשוטים, עולה הענישה המרבית בעוד שתי שנות מאסר. כדי לסבר את האוזן, מדובר למשל בחשוד בעבירת אלימות המתקשר לקורבנותיו ומאיים עליהם כי אם יעידו כנגדו במשטרה יבולע להם. דוגמא נוספת היא אדם המבצע מעשה מגונה באחר ומייד לאחר מעשה מאיים על הקורבן כי יפגע בו או ביקיריו או יעיד כנגדו.

מדוע הענישה על הדחה בחקירה כה קשה?

מן האמור לעיל ניתן להבין שלעיתים עבירה זו של הדחה בחקירה צופנת ענישה קשה יותר מהעבירה המקורית. לדוגמא, אם אדם [תקף אחר וגרם לו חבלה ממשית](#) הוא צפוי לענישה מרבית של 3 שנות מאסר, אך אם גם יאיים על הקורבן מלתת עדות, או להעיד בשקר, או לחזור בו מהודאתו, הוא מסתכן בעבירת [סחיטה באיומים](#) שעונשה הוא 7 שנות מאסר. הדבר מעיד בין היתר על החשיבות שראה המחוקק בהגנה על עדים, ולא רק על תקינותו והגינותו של ההליך הפלילי. כלומר, מדובר בהגנה על זכותו של אדם לפנות לרשויות החוק ולקבל מענה צודק לתלונותיו, מבלי שיהלכו עליו אימים. למעשה, זוהי הגנה הנוגעת לחברה

בכללותה, מאחר שללא כלי הרתעה מספקים היינו חיים בחברה בה כל דאליים גבר. מצד שני, היא גם מיועדת להרתיע אנשים שהממון מצוי בכיסם מלעשות בו שימוש, ולהציע טובות הנאה מפתות, דבר שיגרום לאי שוויון מהותי בהתנהלותן של חקירות במדינה - לטובת בעלי הכוח, השררה והממון.

הדחה במשפט - סעיף 246 לחוק העונשין

אם הדברים הכתובים לעיל נכונים לגבי [חקירת משטרה](#), על אחת כמה וכמה הם נכונים כאשר מדובר בבית המשפט - בו מגיע ההליך הפלילי לשיאו. מבחינת המחוקק, המעשים שעליהם דיברנו נחשבים חמורים אף יותר בעת שמתנהל המשפט, וזאת אנו רואים בסעיף 246 לחוק העונשין שמטפל במקרים אלו: "המניע אדם, או מנסה להניעו, שבהליך שיפוטי לא יעיד, או יעיד עדות שקר, או יחזור בו מעדות או מהודעה שמסר, דינו - מאסר שבע שנים".

בדומה להדחה בחקירה נוסף גם כאן תת סעיף ב' האומר כי "המניע או מנסה להניע כאמור בסעיף קטן (א), בדרך של מרמה, הטעיה, כוח, איומים, הפחדה, מתן טובת הנאה או כל אמצעי פסול אחר, דינו - מאסר תשע שנים". למעשה, מדובר בדיוק באותן ההוראות של הדחה בחקירה, אך ההבדל טמון בענישה גבוהה יותר בשנתיים מאסר לכל אחד מהסעיפים. על כן, מרגע שעבר ההליך הפלילי משלב החקירה לפתחו של בית המשפט, כל אחד ממעשים אלו נחשב חמור עוד יותר והענישה בהתאם.

מהי הדחה ומה לא ייחשב כהדחה

מלשון החוק אנו רואים כי כל ניסיון להניע אדם כבר נחשב להדחה, וזאת ללא קשר לתוצאות. כלומר, בין אם המעשה אכן הוביל לעדות שקר, מניעת עדות או חזרה מעדות בחקירה או בהליך שיפוטי - תהיה זו הדחה. עוד אנו רואים שעל המעשים החמורים יותר נמנים לא רק הטעיה, כוח, מרמה, הפחדה, איומים או מתן טובת הנאה, אלא "כל אמצעי פסול אחר". יחד עם זאת, חשוב להדגיש שלא כל מעשה שכנוע עשוי להיחשב לעבירה פלילית, כפי שכתוב בסעיף 247 לחוק העונשין: "סעיפים 245 א (הדחה בחקירה) ו-246 א (הדחה במשפט) לא יחולו על מעשה הבא להעמיד אדם על זכותו לפי דין להימנע מעדות או ממסירת הודעה, או על מעשה הנעשה כדין במהלכם של משפט או חקירה".

מדוע באה תוספת זו לחוק העונשין? מפני שקיימות גם זכויות על פי דין שלא למסור הודעות או עדויות, למשל אם אלו עלולות [לגרום להפללה עצמית](#) ולהליך פלילי כנגד נותן העדות עצמו. על מנת לסבר את האוזן, אם פנה פלוני והסביר לאחר שמותר לו לשמור על זכות השתיקה, דבר שימנע הן הפללה עצמית והן הפללה של אחרים, הרי שלא מדובר בהכרח בהדחה בחקירה. מצד שני, אם באותה שיחה נקט הדובר בהטעיה (למשל, מסר ביודעין פרטים שגויים על הסכנה הפלילית הנשקפת למוסר העדות), הרי שמעשה זה בהחלט עשוי להיחשב להדחה בחקירה. בנוסף, פסיקה מעניינת בתחום ניתנה על ידי בית המשפט לפני מספר שנים, במקרה של אדם שפגע מינית בקטינה ולאחר מכן התקשר לאחיה וביקש לסגור את העניינים ביניהם. כנגד אותו אדם הוגש כתב אישום גם בגין הדחה בחקירה, אך בית המשפט קבע שתחנתו של הנאשם אל האח אינה מהווה עילה מספקת להאשמה ולהרשעה בעבירה זו.

הגנה על נאשם בהדחה בחקירה ובהליך שיפוטי

לבסוף, במידה שמוגש כתב אישום בגין עבירות אלו זכאי הנאשם להגנה לפי סעיף 248 לחוק העונשין. על פי סעיף זה, הוא יזכה להגנה אם יצליח להראות שעשה את המעשה כדי למנוע שקר או למען גילוי האמת. לדוגמא, אם יוכיח שניסה למנוע עדות במשטרה, כאשר היה ידוע לו שהעד הוטעה מראש או שהעד עצמו התכוון למסור עדות שקרית.

עבירות קשורות נוספות העוסקות בשיבוש ההליך המשפטי:

1. עבירת שיבוש הליכי חקירה ומשפט

עבירת [שיבוש הליכי חקירה ומשפט](#) מפורטת תחת סעיף 244 לחוק העונשין, לפיה דינו של העושה דבר ככוונה למנוע או להכשיל הליך שיפוטי או להביא לידי עיוות דין, בין אם דרך העלמת ראיות, בסיכול הזמנת עד ובין אם דרך אחרת, הוא עד **3 שנות מאסר**.

2. עבירת בידוי ראיות

עבירת בידוי ראיות מפורטת תחת סעיף 238 לחוק העונשין, ועשויה להיות נלוות לעבירת השמדת ראיה. החוק קובע עונש של עד **5 שנות מאסר** לאדם הבודה ראיה, שלא בדרך של עדות שקר או של הדחה לעדות שקר, או המשתמש במודעות בראיה בדויה במטרה להטעות רשות שיפוטית או ועדת חקירה בהליך שיפוטי.

3. עבירת מסירת מידע כוזב

לפי סעיף 243 לחוק העונשין, אדם המוסר לשוטר או למי שמוסמך להגיש תביעה פלילית, ידיעה על עבירה תוך שהוא יודע כי מדובר [בידיעה כוזבת](#) דינו עד **3 שנות מאסר**. במידה והידיעה הכוזבת עוסקת בעבירה מסוג פשע, העונש מנוק לעד **5 שנות מאסר**. בעניין זה, אין משנה אם הוגשה תביעה פלילית עקב הידיעה או לא.

4. עבירת השמדת ראיה

[עבירת השמדת ראיה](#) אוסרת על השמדתן או השחתתן של ראיות קיימות, בין שהן אותנטיות ובין שהן כוזבות (כגון: מסמכים, חפצים וכדומה), תוך שהיא קובעת עונש של עד 5 שנות מאסר בצידה. חשודים או נאשמים בביצוע עבירה עשויים להעלים במזיד ראיות הקושרות אותם לפרשה או להקשות בפיענוחם וזיהויים, וזאת במטרה להקל על עונשם או להסית את החקירה המתנהלת נגדם לחשודים אחרים. שינוי בראיות בכוונה להפכן לבלתי ניתנות לקריאה או לזיהוי, נכללות גם הן בעבירה. בכדי להרשיע אדם בעבירה נדרשת ההוכחה כי התכוון למנוע את השימוש בראיה במסגרת הליך שיפוטי קיים או עתיד.

5. עבירת החיפוי

סעיף 253 לחוק העונשין שעניינו [עבירת החיפוי](#), מתייחס לקבלת טובת הנאה או לניסיון לקבלה בגין אי גילוי ידיעה בדבר ביצועה של עבירה מסוג עוון או פשע וכן אי מסירת הודעה לרשות החוקרת או אי מסירת עדות בבית המשפט, בין שמדובר בהליך פלילי ובין שמדובר בהליך אזרחי. בהתאם לכך נקבע כי אדם המבטיח שלא לגלות אודות ביצועה של עבירה פלילית מסוג עוון או פשע או מחפה על כך בתמורה לקבלת טובת הנאה - צפוי לעונש של עד **3 שנות מאסר**. כמו כן, אדם המבטיח שלא למסור הודעה ברשות החוקרת או שלא למסור עדות בבית המשפט בתמורה לקבלת טובת הנאה - צפוי לעונש של עד **5 שנות מאסר**.

6. עבירת הטרת עד

סעיף 249 לחוק העונשין עוסק בעבירת [הטרת עדים](#) שנועדה למנוע את מוראם של נחקרים ושל עדים מפני גורמים בעלי עניין בחקירה או בעדות בבית המשפט. לאור כך, החוק אוסר פנייה לנחקרים או עדים בדרכים שונות בקשר לגרסה אותה מסרו או שהם צפויים למסור, גם אם אין בהטרתה זו כל כוונה להביאם לשנות את גרסתם. יוער, שעבירה זו אינה עוסקת בניסיון לשנות את גרסתו של עד או נחקר בהליך שיפוטי או בהליכי חקירה בפני הרשות החוקרת, שכן עבירת הדחה בחקירה או במשפט עוסקת בכך. אדם המטריד אדם אחר בקשר להודעה שמסר במטרה או שהוא צפוי למסור על פי דין, או בנוגע לעדות שמסר בהליך שיפוטי או שהוא עומד למסור - צפוי לעונש של עד **3 שנות מאסר**.

7. עבירת עדות שקר

[עבירת עדות שקר](#) היא מצב בו אדם מוסר גרסה שיקרית לבית המשפט בכל צורה ואופן, לרבות בדרך של עדות בעל-פה, עדות בכתב, עדות בתצהיר או עדות בהתנהגות. העונשים הקבועים לצד עבירה זו הם **7-9 שנות מאסר**.

זומנת לחקירה או הוגש נגדך כתב אישום בגין הדחה בחקירה או במשפט?

18/10/2018
077-5006206
052-6885006

עבירות הדחה בחקירה ובמשפט - עורך דין פלילי אסף דזק

במידה והנך חשוד בעבירות פדופיליה אתה זקוק לעורך דין פלילי מנוסה שייסע לך בניהול ההליך הפלילי נגדך, בין אם זה בחקירת המשטרה ובין אם זה בכותלי בית המשפט, שכן המדובר בעבירה שתוצאתה יכולה להיות חמורה מאוד עבורך הכוללות כאפשרות סבירה לחלוטין גם שהייה מאחורי סורג ובריח. משרדנו מספק ייעוץ וייצוג משפטי לחשודים ונאשמים בעבירות [שיבוש מהלכי חקירה ומשפט](#) בכלל ובעבירות הדחה בחקירה ובמשפט בפרט מזה תקופה ארוכה ובכך שומר נאמנה על הזכויות והאינטרסים שלהם תוך לחימה עיקשת, רציפה ובלתי מתפשרת במנגנונים השונים עד לכיבוש היעד לשיעור רצונם. במידה וזומנת לחקירה או הוגש נגדך כתב אישום בגין הדחה בחקירה או במשפט פנה ללא דיחוי להתייעצות עימנו בטלפון **052-6885006** או [השאר פרטים](#) ונשמח לסייע ולהציע לך מענה ופתרונות מקצועיים בהתאמה אישית. הפניה אינה כרוכה בהתחייבות כל שהיא מצדך. סודיות מלאה מובטחת.

{*:fast_contact}